

Laidiens: 11.03.2004., Nr. 39

Ministru kabineta noteikumi Nr.127

Rīgā 2004.gada 8.martā (prot. Nr.11 2.§)

Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi

Izdoti saskaņā ar Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likuma 7.pantu

1. Noteikumi nosaka Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas saglabāšanas, aizsardzības, izmantošanas, kultūrvēsturiskās vides pārveidošanas, kā arī attīstības projektu īstenošanas kārtību un attiecīgās kultūrvēsturiskās vides vērtībai atbilstošas prasības.

2. Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas nozīmīgākās saglabājamās kultūrvēsturiskās vērtības ir:

2.1. vēsturiskā plānojuma (telpas) struktūrā:

2.1.1. ielas un laukumi, kuru izveidē nozīmīga ir ielu un laukumu apbūves līnija (būvlaide) un ēku dzegas augstuma līnija;

2.1.2. kvartālu iekšējā telpa ar apzaļumojumu;

2.2. Vecrīgas siluets;

2.3. arheoloģiskais kultūrslānis un arheoloģiskie elementi;

2.4. neapbūvējamās publiskās ārtelpas, kuru robežas precizē teritorijas plānojumā (izņemot apakšzemes inženiertehniskās komunikācijas):

2.4.1. Akadēmijas laukums;

2.4.2. Alberta laukums;

2.4.3. Dailes teātra apkārtnē starp Bruņinieku, Brīvības un Šarlotes ielu;

2.4.4. Doma laukums;

2.4.5. Herdera laukums;

2.4.6. Jēkaba laukums;

2.4.7. Līvu laukums;

2.4.8. Pils laukums;

2.4.9. Rātslaukums;

2.4.10. Strēlnieku laukums;

2.4.11. Vašingtona laukums;

2.5. parki un dārzi:

2.5.1. Esplanāde;

2.5.2. Grīziņkalns;

2.5.3. kanālmalas apstādījumi;

2.5.4. Kronvalda parks;

2.5.5. Lielie kapi;

2.5.6. Vērmanes parks;

2.5.7. Viestura dārzs;

2.5.8. Ziedoņdārzs;

2.6. ielu un pagalmu apzaļumojums saskaņā ar teritorijas plānojumu;

2.7. vēsturiskās ūdenstece un ūdens-tilpes:

2.7.1. Daugava Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas robežās;

2.7.2. Rīgas pilsētas kanāls;

2.8. vēsturiskā apbūve:

2.8.1. kultūrvēsturiski unikālas ēkas;

2.8.2. kultūrvēsturiski ļoti vērtīgas ēkas;

2.8.3. kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas.

3. Kultūrvēsturiskās vides būtiski pārveidojumi ir šādi:

3.1. Rīgas vēsturiskajā centrā:

3.1.1. jauna apbūve, kas saistīta ar pilsētas attīstības plānā norādītās dabas pamatnes samazināšanu;

3.1.2. jebkura zemesgabala apvienošana vai sadalīšana, ja tā ir pretrunā ar vēsturisko plānojuma struktūru;

3.1.3. kvartāla funkciju maiņa, vairākkārt palielinot transporta novietošanas slodzi un pieplūdumu tajā;

3.1.4. ēku apjoma izmaiņas un netipiski apbūves risinājumi tradicionālajā apbūves vidē, arī jumtu konfigurācijas izmaiņas, kas negatīvi ietekmē publisko ārtelpu un no publiskās ārtelpas ir redzamas bez īpašām optiskām palīgierīcēm no šādiem skatu punktiem:

3.1.4.1. Sv.Pētera baznīcas torņa skatu platformas;

3.1.4.2. Doma baznīcas torņa zvana platformas;

3.1.4.3. Stacijas pulksteņa restorāna;

3.1.4.4. Republikas laukumā esošās augstceltnes augšējā stāva;

3.1.4.5. projektētās jaunās Nacionālās bibliotēkas ēkas vietas augšējo stāvu atzīmes;

3.1.4.6. Salu tilta, Dzelzceļa tilta, Akmens tilta un Vanšu tilta;

3.1.4.7. Balasta dambja visā tā garumā;

3.1.4.8. AB, CD un EF dambja;

3.1.4.9. Daugavas lejpus Rīgas vēsturiskā centra;

3.1.4.10. skatu punktiem, kas vērsti uz ielu perspektīvu noslēgumiem;

3.1.4.11. viesnīcas "Reval Hotel Latvia" augšējā stāva;

3.1.4.12. Latvijas Zinātņu akadēmijas augstceltnes augšējā stāva;

3.1.5. jaunu ēku būvniecība, ja to atsevišķu daļu augstums pārsniedz 24 metrus;

3.2. Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības zonā – jauna apbūve, kas saistīta ar pilsētas attīstības plānā norādītās dabas pamatnes samazināšanu.

4. Ja tiek izmantotas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas ēkas un būves, tās laikus remontē un restaurē. Veicot remontu, saglabā ēkas apjomu, jumta formu, fasāžu apdari, vēsturiski oriģinālos logus un durvis, konstruktīvo sistēmu un plānojumu, kā arī kultūrvēsturiski vērtīgos interjerus un iekārtas.

5. Ēku rekonstrukcija (pārbūve) nav pieļaujama, ja:

5.1. ēka ir valsts aizsargājams kultūras piemineklis un tās rekonstrukcija iznīcina ēkas kultūrvēsturisko vērtību;

5.2. ēka pēc iecerētās rekonstrukcijas neiekļausies pilsētvidē formas, mēroga, proporciju un lietoto materiālu dēļ.

6. Rekonstruējot (pārbūvējot) ēku, aizliegts:

6.1. vienkāršot fasāžu arhitektūru;

6.2. mainīt vēsturiski oriģinālos logus un ārdurvis ēku fasādēs, kas redzamas no publiskās ārtelpas (izņemot gadījumus, ja saskaņā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinumu tās ir mazvērtīgas vai to oriģinālo daļu zudums ir lielāks par 50 %), kā arī lietot spoguļstiklus un plastmasas apdari.

7. Lai noteiktu attiecīgās kultūrvēsturiskās vides vērtībai atbilstošas prasības, Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsardzības zona tiek sadalīta šādās daļās (1. un 2.pielikums):

7.1. Vecrīga (daļa Nr.1):

7.1.1. jaunu ēku būvniecība pieļaujama vietās, kur jaunas ēkas nav pretrunā ar vēsturisko telpas struktūru vai tās vēlākiem kvalitatīviem pārveidojumiem. Saglabājams apkārtējās vēsturiskās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma, respektējami tradicionālie materiāli;

7.1.2. projektējot jaunu apbūvi, tās augstums līdz galvenajai dzegai nedrīkst pārsniegt pusi no blakus esošo ēku galveno dzegu augstuma atzīmju summas;

7.1.3. nav pieļaujama tādu ēku būvniecība, kas ārējo izmēru vai būvapjoma ziņā izteikti kontrastē ar vēsturisko ēku apjomiem;

7.1.4. rekonstruējot esošo apbūvi, saglabājama vēsturiskā jumtu forma;

7.2. bulvāru loks (daļa Nr.2):

7.2.1. nav pieļaujama jaunu ēku būvniecība, izņemot detālplānojumā paredzētās būves, kas nepieciešamas parku un esošo ēku funkcionēšanai;

7.2.2. projektējot jaunu apbūvi, tās augstums līdz galvenajai dzegai nedrīkst pārsniegt pusi no blakus esošo ēku augstuma atzīmju summas (izņemot gadījumus, ja viena kvartāla robežās dominē vienota dzegas līnija, – šādā gadījumā jaunā apbūve projektējama līdz vienotai dzegas līnijai). Saglabājams apkārtējās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma, respektējami tradicionālie materiāli;

7.2.3. rekonstruējot esošo apbūvi, saglabājama vēsturiskā jumtu forma;

7.3. jūgendstila centrs (daļa Nr.3):

7.3.1. jaunu ēku būvniecība pieļaujama, respektējot attiecīgajā kvartālā esošo vaļējās vai slēgtās apbūves veidu;

7.3.2. projektējot jaunu apbūvi, tās augstums līdz galvenajai dzegai nedrīkst pārsniegt pusi no blakus esošo ēku augstuma atzīmju summas (izņemot stūra ēkas, kur pieļaujams piegulošās augstākās apbūves augstums). Saglabājams apkārtējās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma, respektējami tradicionālie materiāli;

7.3.3. nav pieļaujama tādu ēku būvniecība, kas ārējo izmēru vai būvapjoma ziņā izteikti kontrastē ar vēsturisko ēku apjomiem;

7.3.4. rekonstruējot esošo apbūvi, saglabājama vēsturiskā jumtu forma;

7.4. Centrāltirgus (daļa Nr.4):

7.4.1. nav pieļaujama tādu ēku būvniecība, kas ārējo izmēru vai būvapjoma ziņā izteikti kontrastē ar vēsturisko ēku apjomiem;

7.4.2. Centrāltirgus un spīķeru teritorijā jaunu ēku būvniecība pieļaujama tikai tad, ja tiek saglabāti vēsturiskie atklātie tirdzniecības laukumi un esošo vēsturisko ēku dominējošā loma;

7.4.3. rekonstruējot esošo apbūvi, saglabājama vēsturiskā jumtu forma;

7.5. Rīgas centra nomale un Citadeles austrumu daļa (daļa Nr.5):

7.5.1. projektējot jaunu apbūvi, saglabājams apkārtējās vēsturiskās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma, respektējami tradicionālie materiāli;

7.5.2. nav pieļaujama tādu ēku būvniecība, kas ārējo izmēru vai būvapjoma ziņā izteikti kontrastē ar vēsturisko ēku apjomiem;

7.5.3. Citadelē jaunu ēku būvniecība pieļaujama tikai tad, ja netiek aizsegts Vecrīgas siluets skatā no Daugavas;

7.5.4. rekonstruējot esošo apbūvi, saglabājama vēsturiskā jumtu forma;

7.6. Rīgas centra perifērija (daļa Nr.6):

7.6.1. projektējot jaunu apbūvi, tās augstums līdz galvenajai dzegai nedrīkst pārsniegt pusi no blakus esošo ēku augstuma atzīmju summas, saglabājams apkārtējās vēsturiskās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma, respektējami tradicionālie materiāli;

7.6.2. nav pieļaujama tādu ēku būvniecība, kas ārējo izmēru vai būvapjoma ziņā izteikti kontrastē ar vēsturisko ēku apjomiem;

7.6.3. projektējot jaunu apbūvi, saglabājams apkārtējās vēsturiskās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma, respektējami tradicionālie materiāli;

7.7. Ķīpsalas vēsturiskā daļa (daļa Nr.7):

7.7.1. nav pieļaujama tādu ēku būvniecība, kas ārējo izmēru vai būvapjoma ziņā izteikti kontrastē ar vēsturisko ēku apjomiem;

7.7.2. projektējot jaunu apbūvi, tās augstums līdz galvenajai dzegai nedrīkst pārsniegt augstāko esošo vēsturisko ēku, saglabājams apkārtējās vēsturiskās apbūves mērogs, raksturs, proporciju sistēma, respektējami tradicionālie materiāli;

7.7.3. rekonstruējot esošo apbūvi, saglabājama vēsturiskā jumtu forma;

7.7.4. saglabājams un papildināms apzaļumojums un publiska pieeja Daugavai;

7.8. Andrejsala–Pētersala–Citadeles rietumu daļa (daļa Nr.8):

7.8.1. jaunu ēku būvniecība pieļaujama tikai tad, ja netiek aizsegts Vecrīgas siluets skatā no Daugavas un saglabāta publiska pieeja Daugavai;

7.8.2. publisko ārtelpu tīkls saistāms ar Viesturdārzu, nodrošināma pieeja Daugavai;

7.9. Daugavas salas: Ķīpsala (izņemot vēsturisko daļu), Klīversala un Mūkusalas, Lucavsalas gals un Zaķusalas gals, kas ietilpst aizsardzības zonā (daļa Nr.9):

7.9.1. jaunu ēku būvniecība pieļaujama tikai tad, ja tiek veidots publiskās ārtelpas tīkls un nodrošināta iespēja no publiskiem skatu punktiem redzēt Vecrīgas panorāmu;

7.9.2. apbūves augstums atbilstoši detālplānojumā noteiktajam atsevišķās vietās var būt palielināts, attālinoties no pilsētas centra, bet ne augstāks par Pētera baznīcas smaili vai 121 m;

7.10. pilsētas ganības (daļa Nr.10):

7.10.1. jaunu ēku būvniecība pieļaujama tikai tad, ja tiek veidots kopējais detālplāns visai daļai vai kopēja shēma ar atsevišķu kvartālu detālplānu;

7.10.2. apbūves augstums atbilstoši detālplānojumā noteiktajam atsevišķās vietās var būt palielināts, bet ne augstāks par Pētera baznīcas augšējo skata laukumu vai 76 m;

7.11. Daugava un upes abas krastmalas, ieskaitot Āgenskalna liča piekrasti, Zaķusalas, Andrejsalas, Ķīpsalas, Klīversalas, Mūkusalas un Lucavsalas piekrasti (daļa Nr.11):

7.11.1. saglabājamās neapbūvētas kā publiskā ārtelpa;

7.11.2. veidojot kopējo telpu gar krastmalu, pieļaujamas hidrobuves, kas nepieciešamas akvatorijas ekspluatācijai, un demontējamas ēkas (kuģu, laivu piestātnes, kafejnīcas), kas veicina ūdenstilpes izmantošanu;

7.11.3. Andrejostā pieļaujama stacionāra būvniecība, kas saistīta ar kuģniecību.

8. Lai aizsargātu kultūras mantojumu, papildus šo noteikumu 4.punktā minētajām prasībām jāievēro šādas prasības:

8.1. daļās Nr.1, 2, 3, 4 un 5 pirms darbu uzsākšanas vai to laikā nodrošināmi arheoloģiskās izpētes darbi, ja būvniecības vai rekonstrukcijas gaitā paredzama arheoloģiskā kultūrslāņa vai arheoloģisko liecību atsegšana;

8.2. daļās Nr.1, 2, 3, 4, 5, 6 un 7 jaunbūves vai teritorijas labiekārtojuma projekta dokumentācijai pievienojama attiecīgās teritorijas attīstības analīze;

8.3. daļās Nr.1, 2, 3 un 7 vēsturiskā uzslāņojuma (karogu turētāji, vēja rādītāji, piemiņas, informācijas un citas zīmes) demontāža pieļaujama tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atļauju;